

Sygn. akt I UK 393/17

POSTANOWIENIE

Dnia 6 czerwca 2018 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Romualda Spyt

w sprawie z odwołania Ł. Z.
przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w Z.
o zasiłek macierzyński,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń
Społecznych w dniu 6 czerwca 2018 r.,
skargi kasacyjnej organu rentowego od wyroku Sądu Okręgowego - Sądu Pracy i
Ubezpieczeń Społecznych w G.
z dnia 23 lutego 2017 r., sygn. akt VIII Ua [...],

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;**
- 2. zasądza od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w Z. na rzecz Ł. Z. kwotę 240 zł (dwieście czterdzieści złotych) tytułem zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z. wniósł skargę kasacyjną od wyroku Sądu Okręgowego w G. z dnia 23 lutego 2017 r.

Zaskarżonemu wyrokowi zarzucono naruszenie prawa materialnego: art. 49 ust. 2 ustawy z dnia 25 czerwca 1999 r. o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa (jednolity tekst: Dz.U. z 2017 r., poz. 1368 ze zm.; dalej ustawa zasiłkowa), polegającego na niewłaściwym jego zastosowaniu przez jego zastosowanie w brzmieniu obowiązującym od 1 grudnia 2013 r. i w związku z tym nieprawidłowe ustalenie dla

odwołującej Ł. Z. podstawy wymiaru zasiłku macierzyńskiego za okres od 28 stycznia 2013 r. do 30 kwietnia 2013 r. w wysokości zadeklarowanej podstawy wymiaru składek na ubezpieczenie macierzyńskiego w wysokości 8.775,55 zł, mimo że zaskarżona decyzja została wydana 13 lipca 2015 r., ale dotyczyła okresu od 28 stycznia 2013 r. do 30 kwietnia 2013 r., kiedy to nie obowiązywała jeszcze ustawa z dnia 21 czerwca 2013 r. o zmianie ustawy o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa (Dz.U. z 2013 r., poz. 996), a w związku z tym podstawa wymiaru zasiłku macierzyńskiego powinna wynosić 480 zł.

Skarżący wniósł o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, „gdyż skarga jest oczywiście uzasadniona, ponieważ wydane orzeczenie Sądu Okręgowego w G. VIII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych z dnia 18 marca 2015 r., sygn. akt VIII Ua [...] rażąco narusza przepis art. 3 kodeksu cywilnego, zgodnie z którym ustawa co do zasady nie ma mocy wstecznej. (...) Sąd Okręgowy w G. rażąco naruszył art. 49 ust. 2 ustawy z dnia 25 czerwca 1999 roku o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa, poprzez naruszenie zasady *lex retro non agit* i niewłaściwe zastosowanie przepisu art. 49 ust. 2 w brzmieniu obowiązującym od dnia 01 grudnia 2013r., co skutkowało tym, że Sąd Okręgowy w G. nieprawidłowo ustalił dla odwołującej Ł. Z. podstawę wymiaru zasiłku macierzyńskiego.”.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Wstępnie trzeba przypomnieć, że ograniczenia dopuszczalności wnoszenia skargi kasacyjnej wynikają z konstytucyjnej roli Sądu Najwyższego w systemie organów wymiaru sprawiedliwości. Zgodnie bowiem z art. 1 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 23 listopada 2002 r. o Sądzie Najwyższym (jednolity tekst: Dz.U. z 2016 r., poz. 1254 ze zm.), rolą tego Sądu w sprawowaniu wymiaru sprawiedliwości pozostaje zapewnienie w ramach nadzoru zgodności z prawem oraz jednolitości orzecnictwa sądów powszechnych i wojskowych przez rozpoznawanie kasacji oraz innych środków odwoławczych, podejmowanie uchwał rozstrzygających zagadnienia prawne i rozstrzyganie innych spraw określonych w ustawach. Skarga

kasacyjna nie jest więc (kolejnym) środkiem zaskarżenia przysługującym od każdego rozstrzygnięcia sądu drugiej instancji kończącego postępowanie w sprawie, z uwagi na przeważający w jej charakterze element interesu publicznego. Służy ona kontroli prawidłowości stosowania prawa, nie będąc instrumentem weryfikacji trafności ustaleń faktycznych stanowiących podstawę zaskarżonego orzeczenia, gdy się weźmie nadto pod uwagę, że Konstytucja w art. 177 ust. 1 gwarantuje jedynie dwuinstancyjne postępowanie. Ewentualna możliwość dalszego postępowania, w tym postępowania przed Sądem Najwyższym, stanowi uprawnienie dodatkowe, które może zostać obwarowane szczególnymi przesłankami, w tym określonymi w art. 398⁹ § 1 k.p.c.

Stosownie do art. 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne (pkt 1), istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów (pkt 2), zachodzi nieważność postępowania (pkt 3) lub skarga jest oczywiście uzasadniona (pkt 4). W związku z tym wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania powinien wskazywać, że zachodzi przynajmniej jedna z okoliczności wymienionych w powołanym przepisie, a jego uzasadnienie zawierać argumenty świadczące o tym, że rzeczywiście, biorąc pod uwagę sformułowane w ustawie kryteria, istnieje potrzeba rozpoznania skargi przez Sąd Najwyższy.

Odnosząc się do przesłanki określonej w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c., należy zauważyć, że w świetle utrwalonego orzecznictwa Sądu Najwyższego wynika ona zwykle z oczywistego, widocznego *prima facie* naruszenia przepisów prawa polegającego na sprzeczności wykładni lub stosowania prawa z jego brzmieniem lub powszechnie przyjętymi regułami interpretacji. Nie chodzi zatem o takie naruszenie prawa, które może stanowić podstawę skargi w rozumieniu art. 398⁴ k.p.c., lecz o naruszenie kwalifikowane (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 26 lutego 2008 r., II UK 317/07, LEX nr 453107, z dnia 25 lutego 2008 r., I UK 339/07, LEX nr 453109, z dnia 26 lutego 2001 r., I PKN 15/01, OSNAPiUS 2002 nr 20, poz. 494, z dnia 17 października 2001 r., I PKN 157/01, OSNP 2003 nr 18, poz. 437, z dnia 8 marca 2002 r., I PKN 341/01, OSNP 2004 nr 6, poz. 100, wyrok Sądu Najwyższego z dnia 22 stycznia 2008 r., I UK 218/07, LEX nr 375616). Jeżeli

więc przesłanką wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania miałyby być okoliczność, że skarga jest oczywiście uzasadniona (art. 398⁴ § 1 w związku z art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.), skarżący powinien w uzasadnieniu wniosku zawrzeć wywód prawny wskazujący, w czym wyraża się ta „oczywistość” i przedstawić argumenty na poparcie tego twierdzenia, koncentrując się na wykazaniu kwalifikowanej postaci naruszenia przepisów prawa materialnego lub procesowego polegającej na jego oczywistości, widocznej *prima facie*, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 16 września 2003 r., IV CZ 100/03, LEX nr 82274).

Według skarżącego, Sąd drugiej instancji w sposób oczywisty naruszył art. 3 k.c. i art. 49 ust. 2 ustawy zasiłkowej, stosując ten ostatni przepis do stanu faktycznego zaistniałego przed nowelizacją. Wbrew temu twierdzeniu, Sąd drugiej instancji nie zastosował art. 49 ust. 2 ustawy zasiłkowej, który wszedł w życie z dniem 1 grudnia 2013 r., a jedynie dokonał wykładni art. 49 pkt 1 - obowiązującego przed nowelizacją, mając na względzie wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 24 maja 2012 r., P 12/10 (OTK-A 2012 nr 5, poz. 52). Sąd drugiej instancji przyjął, że zakresem art. 49 pkt 1 (obecnie art. 49 ust. 1 pkt 1) ustawy o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa nie są objęte osoby, których dobrowolne ubezpieczenie chorobowe z tytułu prowadzenia działalności gospodarczej było poprzedzone - bezpośrednio lub z przerwą nie dłuższą niż określona w art. 4 ust. 2 tej ustawy - ubezpieczeniem chorobowym z innego tytułu (a taki stan faktyczny ustalił w sprawie - dobrowolne ubezpieczenie chorobowe z tytułu prowadzenia działalności gospodarczej – od 3 stycznia 2013 r. poprzedzone było ubezpieczeniem chorobowym z tytułu umowy zlecenia w okresie od 1 do 14 grudnia 2012 r.). Taki zaś kierunek wykładni art. 49 pkt 1 w uprzednim brzmieniu przedstawiony został przez Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 3 października 2013 r., II UK 96/13 (OSNP 2014 nr 9, poz. 133). Powyższy pogląd został powtórzony przez Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 21 kwietnia 2015 r., I UK 326/14 (LEX nr 1729659).

Skarżący nie zdołał zatem wykazać, że zachodzi potrzeba rozpoznania jego skargi przez Sąd Najwyższy, wobec czego z mocy art. 398⁹ k.p.c., należało postanowić jak w sentencji. O kosztach postępowania kasacyjnego rozstrzygnięto

na mocy art. 98 k.p.c. w związku z § 9 ust. 2 i § 10 ust. 4 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie (Dz.U. z 2015 r., poz. 1800 ze zm.).